

PROJEKT „SJEVERNI I JUŽNI POL“

Sudionici projekta: starija odgojna skupina „Bubamare“ u dobi od pet i šest godina života i obje odgojiteljice.

Trajanje projekta: zima pedagoške godine 2024./2025.

Cilj projekta:

- Obogatiti dječji spoznajni svijet novim saznanjima vezanima uz temu
- Utjecati na cjelokupan razvoj djece verbalnim argumentacijama, istraživanjem i praktičnim aktivnostima
- Stjecanje odgovornosti kod djece prema sebi (dovršavanje preuzetog zadatka), drugima (poštjući pravila igara), imovini (zajednički radovi)
- Usvajanje poštovanja prema sebi (jasno iskazivanje mišljenja o temi), drugima (upoznavanje života drugih ljudi u svijetu), svojoj grupi (čekanje na red prilikom izražavanja mišljenja, argumentiranja, raznih aktivnosti)
- Iskazivanje tolerancije igranjem bez isključivanja te izražavanjem pozitivno bez etiketiranja

Odabir teme projekta: U odgojno- obrazovnoj skupini djeca nakon vikenda u siječnju dolaze sa doživljajima sa snijega. Nakon toga često uspoređuju hladnoću i snijeg sa životom na Sjevernom polu. Najveći interes pokazuju prema polarnim životinjama, ispituju odgojiteljice koje sve životinje tamo postoje te razvijaju simboličku igru života životinja na Sjevernom polu.

Provjeda projekta:

Na samom početku projekta, odgojiteljice su zapisivale početne hipoteze djece koje su im pružile uvid u daljnji tijek projekta.

PITANJA	HIPOTEZE
Što su Sjeveri i Južni pol?	Kad je jako hladno. Tamo di ima medvjeda i pingvina.
Gdje se oni nalaze?	Daleko, di živi Djed Mraz. Na vrhu planine.
Tko tamo živi?	Snjegović, pingvin, medo, zeko, Baka Mraz, vilenjaci.
Kako se zovu ljudi koji tamo žive?	Eskim i Eskimica.
Kako se zovu njihove kuće?	Iglu.
Od čega su njihove kuće?	Od ledenih cigla i bijelih cigla.
Koje životinje tamo žive?	Polarni zeko, jelen, kit, medo, lisica.

Nakon prikupljanja izjava, krenuli smo u provedbu projekta. Porukom u zajedničkoj grupi na mobitelu, zamolili smo roditelje za pomoć pri prikupljanju otpadnih materijala koji nam mogu pomoći i poslužiti tijekom ovog projekta. Već idući dan djeca donose razne materijale, od stiropora, raznih kutija pa sve do starih šatora koje više ne koriste.

Prvi tjedan obilježile su aktivnosti vezane za snijeg i led budući da su to glavne asocijacije i obilježja Sjevernog i Južnog pola. Kroz razne eksperimente, djeca su saznala kako snijeg i led nastaju te od čega nastaju.

Izrada umjetnog snijega od sode bikarbonate i pjene za brijanje

Umjetni snijeg, jedan je od senzoričkih poticaja gdje su djeca dodirom iskusila dio života na Sjevernom i Južnom polu.

Slikanje ledom

Djeca su imala priliku na zanimljiv i nov način izraziti svoju kreativnost u likovnom izražavanju.

Što je led?

Odgojiteljica je upitala djecu znaju li kako nastaje led, a odgovori su bili različiti. Neki od odgovora:

O.P.B.C.: „Kad je ledeno!“

K.B.: „Na zimi.“

F.S.: „Staviš u onu plastiku u zamrzivač i to se tamo napravi. Budu kockice.“

Potom su djeci ponuđene kockice leda. Promatrali su ih, dodirivali, njušili te kušali.

Koje je boje led?

J.D.: „Kockast!“

A.Š.: „Bijele!“, a F.S. mu na to govori: „Ma ne! Pa prozirne!“

Kakvog je okusa?

M.M.: „Pa fin je.“

M.V.: „Ledenog.“

Kakvog je mirisa?

D.Š.: „Pa po ledu.“

M.M.: „Dobar.“

Kakav je na dodir?

D.Z.: „Leden.“

K.B.: „Glatki.“

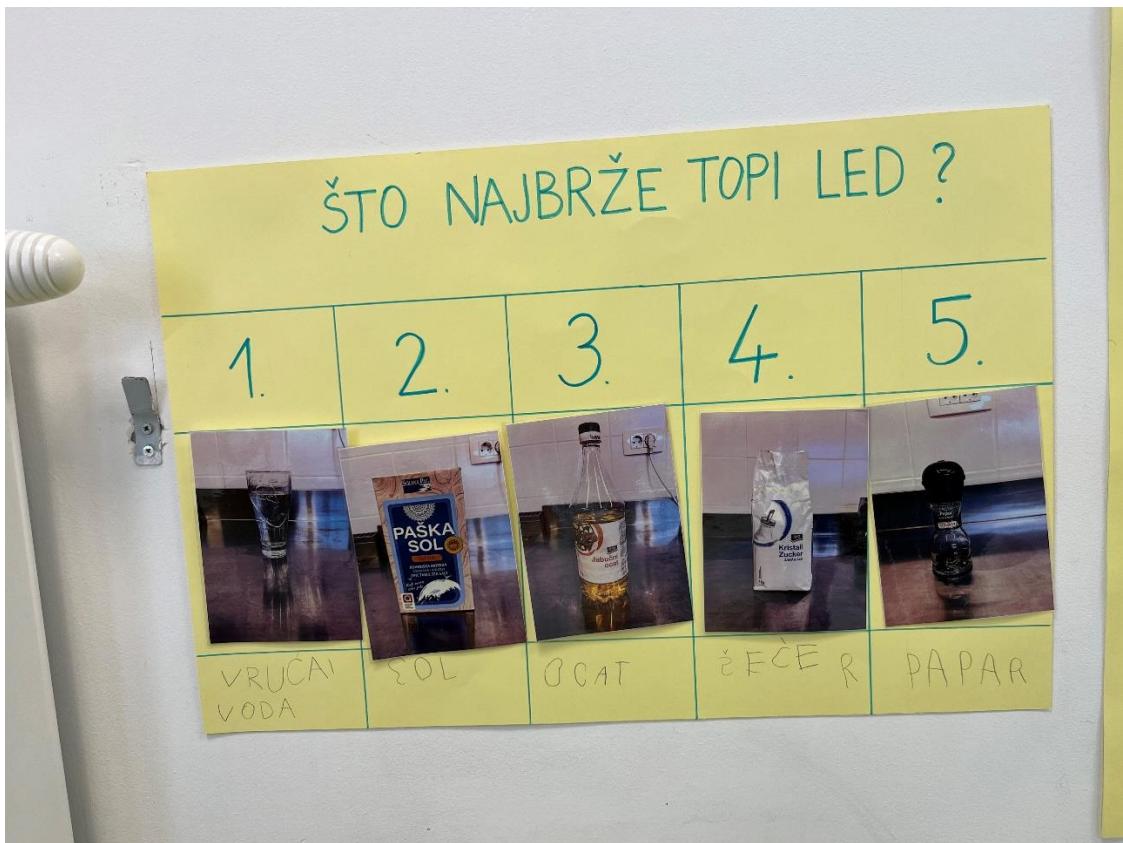
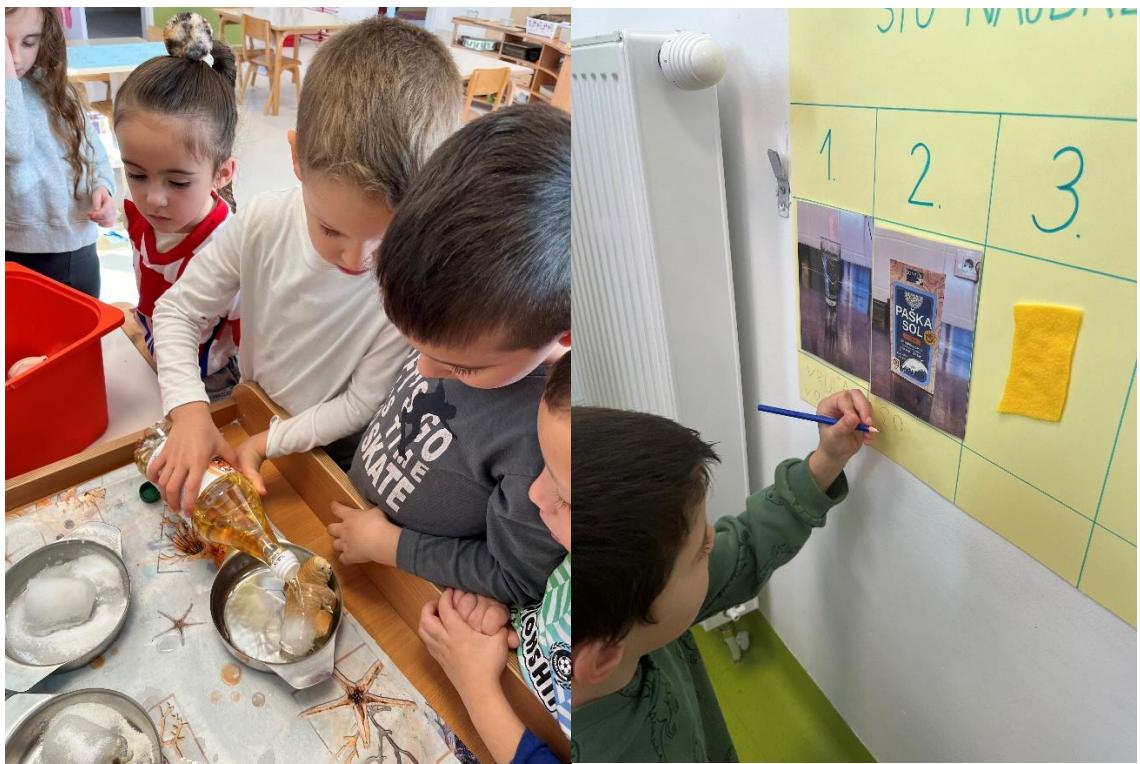
Djeca su kroz iskustvo svojih osjetila spoznala nove informacije o ledu. Kroz razgovor i poticajna pitanja, odgojiteljica djecu dovodi do novih zaključaka i spoznaja.

Što će brže otopiti led?

S djecom smo proveli eksperiment kako bismo spoznali što to najbrže otapa led. U zamrzivaču smo zaledili polarne životinje. Cilj je bio spasiti životinje iz leda njegovim otapanjem. Otapali smo ga raznim materijalima, proces smo pratili te bilježili na plakatu. Za eksperiment smo koristili sol, šećer, vruću vodu, papar i ocat.

Eksperiment „Snježna mečava“

Proveli smo s djecom još jedan eksperiment. Pokušali su od raznih sastojaka i materijala dobiti snježnu mečavu. Za eksperiment smo koristili: baby ulje, šljokice, bijelu temperu, vodu i vitamin C.

Raznovrsne igre na temu

Tijekom tjedna, odgojiteljice su djeci izradile razne igre na temu snijega. Pa su tako djeca zaigrala memory sa slikama pahuljica. Kroz igru memory djeca razvijaju svoju pažnju, koncentraciju te pamćenje.

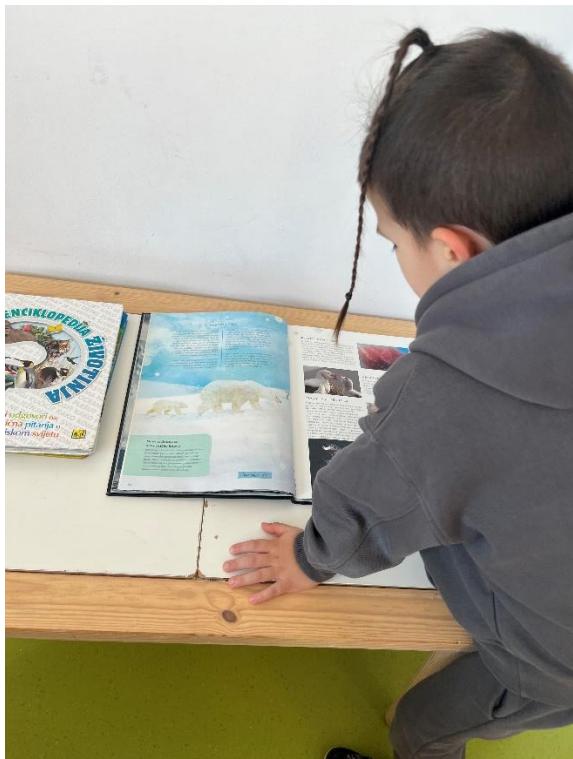
Ponuđena im je i igra uparivanja pahuljica gdje je potrebno povećalom upariti dvije pahuljice. Kroz ovu igru djeca istraživanjem dolaze do rješenja što im čini igru još zanimljivijom.

Još jedna od ponuđenih igara je matematička igra u kojoj je potrebno prvi sakupiti sve snježne kuglice. Bacanjem kockice odlučuje se koliko kuglica treba ubaciti u polja. Kako bi se igra otežala, za ubacivanje kuglica koristi se pinceta. Na taj način djeca razvijaju svoju finu motoriku šake i prstiju, a posebice usavršavaju pincetni hvat.

Nakon što smo istražili snijeg i led, mogli smo krenuti na istraživanje Sjevernog i Južnog pola, gdje se nalaze, kako izgledaju i što i tko se sve tamo nalazi. U tome su nam pomogle razne fotografije, karta svijeta te razne enciklopedije.

Makete Sjevernog i Južnog pola

Nakon što smo proučili i istražili sve o Arktiku i Antartici, mogli smo krenuti u stvaranje maketa istih. Za izradu prve makete djeci su ponuđene najljonske vrećice plave boje koje mogu predstavljati ocean te stiropor za stvaranje kopna, leda i ledenjaka. Za izradu druge makete ponuđeni su im razni bijeli, plavi i prozirni materijali koje su donijeli iz kuće. Te smo materijale ponudili na svjetlosnom stolu kako bismo kod djece potaknuli razvoj senzorike. Djeci je također omogućeno da materijale prenose iz jedne makete u drugu te ih imaju mogućnost i spojiti. Djeca su u ovoj aktivnosti donijela i gumene polarne životinje pa se izrada maketa pretvorila u simboličku igru. Kroz ove aktivnosti djeca istražuju, primjenjuju ono što su spoznali te razvijaju maštu i kreativnost. Kroz simboličku igru djeca također razvijaju svoju maštu i kreativnost, ali i govor.

Formiranje kutića „Sjeverni pol“

Za formiranje kutića iskoristili smo šatore, kutije i bijele plahte koje su djeca donijela. Na pod smo stavili bijele plahte kao imitaciju snijega. Plavo-bijeli šator smo ostavili kakav je, dok smo šareni pokušali obojati u bijelo. Budući da bojanje bijelom temperom nije uspjelo jer je slabo prekrivalo, za bojanje smo iskoristili srebrni sprej. Potom su djeca izrezivala bijele pahuljice od papira koje su lijepili na njega. Kutije smo iskoristili za izradu ledenih kocki koje će također biti u kutiću. Djeca su ih kaširala bijelim ubrusima. Kao pozadinu za veći doživljaj iskoristili smo plavu zavjesu na koju smo stavili led lampice. U nastavku projekta planiramo obogatiti kutić odjećom za Eskime, jezerom za pecanje ribe te drvima i loncem za spremanje hrane. Kroz ove aktivnosti isprepliću se likovne te životno-praktične i radne aktivnosti.

Likovne aktivnosti na temu

Uz navedene aktivnosti, djeci su ponuđene još dvije likovne aktivnosti. Prva je slikanje Sjevernog i Južnog pola temperama na tamnoplavom papiru, a druga je modeliranje igla glinamolom.

Predčitačka igra – složi riječ

Odgojiteljice su djeci izradile predčitačku igru u kojoj je potrebno od ponuđenih slova složiti riječ, odnosno naziv onoga što je prikazano na slikama. Igra je izrađena u dvije varijante; za djecu koja poznaju slova/glasove i za djecu koja ne poznaju slova/glasove. Za djecu koja ne poznaju slova/glasove, ispod slike nalazi se slovima napisana riječ, dok u drugoj varijanti toga nema. Budući da djeca u skupini nisu iste dobi, niti istog razvojnog stupnja, na ovaj način pokušavamo prilagoditi igre i aktivnosti svoj djeci kako bismo kod njih postigli napredak.

Plakat razlika između Sjevernog o Južnog pola

Kada smo istražili i spoznali što se to sve nalazi na našim polovima, vrijeme je bilo da otkrijemo što je to što razlikuje Sjeverni od Južnog pola. Odgojiteljice su pronašle nekoliko jednostavnih, ali bitnih karakteristika te su ih ponudile djeci u obliku slika. Djeca su slike izrezivala, a potom lijepila na plakat u tablicu. Kroz izradu plakata razgovarali smo o tome što slike prikazuju i gdje bi mogle pripadati. Po završetku izrade plakata mogla se jasno vidjeti usporedba polova, što nam dokazuje i to što su djeca i sama mogla iščitati ono što slike prikazuju.

Edukativni film o životu na Sjevernom polu

Djecu je oduševila sama ideja da će gledati film. Nestrpljivo su ga iščekivala pitanjem od ranog jutra: „Teto kad ćemo ići gledati film?“, nebrojeno puta. Film je prikazivao život na Sjevernom polu. Prikazivao je Eskime, njihovu odjeću, kako love hrana, što jedu i sl.

Obogaćivanje kutića „Sjeverni pol“

Kada smo kroz edukativni film spoznali nešto više o samom životu na Sjevernom polu, Eskimima, kako izgledaju, kako se hrane i sl., mogli smo obogatiti i naš kutić Sjevernog pola. U suradnji s roditeljima prikupili smo raznu krznenu i čupavu odjeću koju smo zatim ponudili djeci u kutiću, kako bi mogli postati „Eskimi“. Odgojiteljice su izradile jezero, ribe i štapove za pecanje kako bi „Eskimi“ mogli loviti ribe, a potom ih i spremiti za jelo na isto tako izrađenoj „vatrenici“. Pecanjem riba u jezeru, djeca razvijaju svoju motoriku, vizualnu percepciju te kordinaciju oko-ruka. Obogaćivanjem kutića, interes djece za igrom u njemu je znatno porastao te su se svaki dan odvijale simboličke igre unutar kutića.

Likovna aktivnost – Eskimi

U likovnom centru, djeci su ponuđene pastele da nacrtaju Eskime kako su ih oni doživjeli.

Plakat – životinjski svijet na Sjevernom i Južnom polu

Nakon što smo bolje upoznali Eskime i način njihovog života, krenuli smo u istraživanje životinjskog svijeta na Sjevernom i Južnom polu. Odgojiteljica je isprintala fotografije životinja te njihova imena, djeca su ih izrezivala, a potom smo ih lijepili na plakat razvrstavajući ih na Sjeverni i Južni pol. Svako dijete je izabralo jednu životinju koju su potom opisivali, imenovali te pogađali na kojem polu živi.

Raznovrsne igre na temu

Tijekom projekta, K.B. i M.V. dolaze do odgojiteljice i govore: „Teto mi imamo jednu ideju. Možemo li ove čaše tamo posložiti onako kao, pa da ih mi gađamo. I da ovaj pompon bude kao gruda snijega s kojom mi gađamo čaše.“ Odgojiteljica prihvata njihovu ideju. Ovom igrom djeca razvijaju spretnost, procjenjivanje, preciznost te koordinaciju oko-ruka.

Društvena igra „Čovječe ne ljuti se“ odlična je matematička igra za djecu. U njoj djeca broje i prebrojavaju, povezuju količinu i broj, uče poštivati pravila, čekati na red i podnijeti poraz. Odgojiteljice su igru prilagodile temi te su izradile podlogu koja predstavlja Sjeverni pol, a figurice su polarne životinje.

Odgojiteljice su djeci izradile još jednu društvenu igru koja kod djece razvija predmatematičke i predčitalačke vještine. Cilj igre je prvi dovesti Eskima do iglua. Na putu do cilja nalaze se slova te kada igrač stane na njih, treba reći riječ koja počinje tim slovom. Točan odgovor vodi igrača korak naprijed, a netočan korak natrag.

Istraživanje polarnih životinja

Kad smo spoznali koje su to polarne životinje i na kojem polu žive, krenuli smo istraživati njihove osobine i specifičnosti. Djeci su u istraživačkom centru ponuđene enciklopedije i knjige o polarnim životinjama. O njima smo razgovarali i opisivali kako izgledaju. S djecom smo izradili plakat o polarnim životinjama na kojem su bila prikazana njihova staništa i hrana koju pojedina životinja jede. Također, djeca su kroz edukativne filmove spoznala nove informacije o pojedinoj životinji.

Likovne aktivnosti

Djeca su svoje spoznaje o životinjama prenijela i u stvarnost, kroz likovne aktivnosti. Različitim likovnim tehnikama prikazali su neke od polarnih životinja.

Raznovrsne igre na temu

Djeci su također bile ponuđene i raznovrsne igre na temu polarnih životinja.

Jedna od njih je igra „Bingo“ s motivima polarnih životinja. To je matematička igra u kojoj je cilj prvi pokriti sve brojke na papiru. Potrebno je baciti obje kockice, prebrojati ili zbrojiti sve točkice na kockicama, a zatim pronaći brojku za tu količinu na svom papiru. U ovoj igri djeca broje, prebrojavaju, povezuju količinu i broj, a ujedno uče strpljivo čekati na red i poštivati pravila igre.

Još jedna od igara je „Križić-kružić“ u verziji pingvina i polarnih medvjeda. U ovoj igri djeca uče poštivati pravila, čekati na red te prihvatići poraz. Također, razvijaju svoje strateško razmišljanje.

Odgojiteljice su djeci izradile i igru „Nastavi niz“ u kojoj je potrebno lampice koje drži pingvin ili medvjed dovršiti prema započetom. Kroz ovu igru djeca stječu predmatematičke vještine te razvijaju svoju vizualnu percepciju.

Igra „memory“ sa slikama polarnih životinja se djeci jako svidjela. Kroz tu igru, djeca razvijaju pamćenje, pažnju i koncentraciju.

U igri „Nahrani pingvina“ potrebno je pingvina nahraniti ribicama koje na sebi imaju onaj oblik koji je dobiven na kockici. Također, potrebno je ubaciti onoliko ribica s tim oblikom koliki je broj dobiven na kockici. Kroz ovu igru djeca povezuju količinu i broj te prepoznaju usvajaju geometrijske oblike.

Odgoviteljice su djeci izradile i igru za razvoj vizualne percepcije i prostornih odnosa. U igri je potrebno baciti kocku te reći gdje se nalazi tuljan u odnosu na iglu. Za lakše razumijevanje i uočavanje odnosa, djeci su ponuđeni izrađen iglu i gumeni tuljan.

Tijekom ovog perioda, djevojčica K.B. od kuće donosi puzzle koje prikazuju polarne životinje. Ponosno ulazi u sobu dnevnog boravka i govori: „Teto vidi što sam donila za vrtić! To su baš ove životinje koje smo mi radili.“ Ovom igrom djeca razvijaju pažnju, koncentraciju, pamćenje te vizualnu percepciju.

Za razvoj motoričkih sposobnosti, odgojiteljice su djeci pripremile natjecateljsku igru u obliku poligona. Djeca su podijeljena nasumičnim odabirom u dva tima, tim „medvjedi“ i tim „pingvini“. Po jedno dijete iz svakog tima, paralelno prelazi poligon, a pobjednik je onaj tko prvi prijeđe sve prepreke te nosi jedan bod svome timu. Bodove bilježimo na ploči, a pobjednički tim je onaj koji skupi više bodova. U poligonu se isprepliću zadaci kojima djeca razvijaju grubu motoriku te zadaci kroz koje djeca razvijaju preciznost, spretnost te koordinaciju oko-ruka. kroz ovu natjecateljsku igru djeca također uče čekati na red, poštivati pravila te prihvatići poraz.

Igrokaz „Ledena priča“

U ovom igrokazu glavni su junaci tuljan i polarni medvjed. Djeci se igrokaz jako svidio te su poželjeli i oni glumiti. Izvodili su predstavu jedni drugima. Na taj način djeca razvijaju svoje mišljenje, govor, maštu i kreativnost.

Obogaćivanje kutića „Sjeverni pol“

U ovom periodu obogatili smo centar materijalima koje su donosile odgojiteljice i djeca. Neki od njih su plastične boce, komadi stiropora, plavi ukrasni jastuci i sl. budući da je bilo vrijeme karnevala, odgojiteljice su djeci izradile maske polarnih životinja pa su djeca mogla dodatno obogatiti i razvijati svoju simboličku igru.

Priče, enciklopedije, slikovnice, igrokazi i pjesmice

Tijekom projekta čitali smo brojne priče, slikovnice te izvodili igrokaze i slušali pjesmice vezane za temu. Budući da ih nismo mogli dokumentirati, navest ćemo ih u dalnjem tekstu.

Igrokazi:

- Gorana Benić Huđin: „Pahuljice“
- Josip Blaško: „Snježne grudice“
- Petrana Sabolek: Gospoda s Južnog pola“
- Ljerka Pukec: „Ledene priče“

Priče:

- Tamara Vrbanović: „Bijela pahuljica“
- Zdenjak Alda: „Dva medvjeda“
- Nathalie Longueville: „Čarobno prijateljstvo- bijeli medo i tuljan“
- Sanja Sruk: „Zašto nema pingvina na Sjevernom polu“

Slikovnice:

- Steve Smallman: „Ne baš savršen pingvin“
- Julia Donaldson: „Pingvin Vinko – Pustolovine jednog žutonogog pingvina“
- Jeanne Willis: „Na različitim polovima“
- David Bedford: „Mama Medvejdica i Mali Medo“

Enciklopedije:

- Barbara Taylor: „Knjiga svijeta – Arktik & Antarktik“
- National Geographic KIDS: „Čudesan svijet životinja: Polarni medvjedi“
- Derek Harvey: „Enciklopedija životinja“

Pjesmice:

- Ples pingvina - youtube
- Elsa i polarni medvjed – youtube
- Snježno kraljevstvo – puštam sve - youtube

Početkom ožujka, pojavom lijepog vremena i viših temperatura zraka, djeca gube interes za temu projekta. Stoga smo završili s projektom. Ponovili smo početne hipoteze kako bismo dobili uvid u nove spoznaje koje su djeca ovim projektom usvojila, u odnosu na početak projekta.

PITANJA	HIPOTEZE
Što su Sjeveri i Južni pol?	Tamo žive polarne životinje i Eskimi. Tamo je uvijek snijeg.
Gdje se oni nalaze?	Na sjeveru i jugu naše Zemlje.
Tko tamo živi?	Eskimi, polarni medo i vuk i druge polarne životinje.
Kako se zovu ljudi koji tamo žive?	Eskim i Eskimica.
Kako se zovu njihove kuće?	Iglu.
Od čega su njihove kuće?	Od ledenih cigla, snijega i leda.
Koje životinje tamo žive?	Medo, lisica, sova, vuk, pingvin, narval, kit orka, sobovi, morski slon, morski leopard, lignje, tuljani, morž, planktoni, ribe.

Iz tablice je vidljivo da su djeca proširila svoje spoznaje u odnosu na početak projekta.

Posebice o tome gdje se nalaze Sjeverni i Južni pol, tko tamo živi, a najviše su proširili spoznaje o tome koje su to sve polarne životinje.

Također primjećujemo da smo postigli sve planirane ciljeve projekta:

- Obogatiti dječji spoznajni svijet novim saznanjima vezanima uz temu (izjave djece na početku i na kraju projekta)
- Utjecati na cijelokupan razvoj djece verbalnim argumentacijama, istraživanjem i praktičnim aktivnostima (postavljanje poticajnih pitanja kroz projekt, zajedničke izrade plakata, zajedničke istraživačke aktivnosti, raznovrsne likovne aktivnosti te igre koje su osmislike i izradile odgojiteljice kako bi potakle sve aspekte razvoja djece)
- Stjecanje odgovornosti kod djece prema sebi (dovršavanje preuzetog zadatka), drugima (poštovanje pravila igara- u natjecateljskim, matematičkim, predčitačkim i drugim igram) imovini (zajednički radovi – plakati, likovni radovi, makete Sjevernog pola i drugo)
- Usvajanje poštovanja prema sebi (jasno iskazivanje mišljenja o temi), drugima (upoznavanje života drugih ljudi u svijetu- Eskima), svojoj grupi (čekanje na red prilikom izražavanja mišljenja, argumentiranja, raznih aktivnosti)
- Iskazivanje tolerancije igranjem bez isključivanja te izražavanjem pozitivno bez etiketiranja (uključivanje u igru i druge aktivnosti svako dijete koje iskaže želju ili potrebu, odbacivanje prijatelja u igri ili aktivnosti karakteriziramo kao nepoželjno ponašanje)